

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

aanvraag vangnet 2019

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2020-001223	☒ B & W	30-06-2020
Datum	18-06-2020	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
07 Inkomens-voorziening en arbeidsmarkt		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. De Geest		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	30-06-2020
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Programmamanager	23-06-2020	☐ adj.secr.	--
Wethouder	23-06-2020	☒ gem.secr.	24-06-2020
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2020-07-01

Bijlagen

aanvraagformulier vangnet
verkenning verbetermaatregel aanpak jongeren uitkering

B & W d.d.: 30-06-2020

Besloten wordt:

- 1 De aanvraag vangnet 2019 vast te stellen;
- 2 kennis te nemen van de uitwerking van de verbetermaatregel 2019 m.b.t. het relatief hoog aandeel jongeren in de bijstand;
- 3 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

De gemeente Deventer had in 2019 een tekort op haar budget uitkeringen (BUIG). Om de financiële risico's (gedeeltelijk) af te dekken heeft het rijk sinds 2015 de vangnetregeling BUIG in het leven geroepen. De aanvraagprocedure en voorwaarden voor aanvragen voor 2019 zijn gelijk aan de voorwaarden van 2018. De randvoorwaarden voor het aanvragen van het Vangnet zijn ingevuld (dit betekent: analyse maken, verbetermaatregelen voor tekortreductie, behandelingen/vaststelling in raad, aantonen dat verbetermaatregelen zijn ingezet) en de aanvraag kan nu worden afgerond. Hiervoor is het model aanvraagformulier van de benodigde input voorzien. Het indienen is een verantwoordelijkheid van het college (het modelaanvraagformulier vindt u in bijlage 1).

De verbetermaatregelen nav de analyse in 2019 hadden betrekking op het nieuwe beleid (vastgesteld in december 2019), controle op de rechtmatigheid (tijdspad afgesproken bij de begroting van 2020, incl. koppeling inzet op maat) en de jongeren.

Deventer heeft relatief gezien veel jongeren in de bijstand vergeleken met het landelijke beeld. Uit een korte verkenning kwam naar voren dat er behoefte is aan integrale aanpak van deze groep jongeren tussen de 16 en 27 jaar, een zogenaamde sluitende aanpak. Vanuit de programma's binnen het sociaal domein is hiervoor een plan opgesteld, om voor de "kwetsbare" jongeren (VSV, VSO/Pro) een sluitende aanpak in de praktijk te organiseren, met als uiteindelijk doel om deze jongeren maximaal te laten participeren op de arbeidsmarkt en zo het aandeel jongeren in de bijstand in lijn te brengen met de BUIG. Dit conceptplan is als bijlage toegevoegd. Om de instroom van jongeren in de bijstand te verminderen en om meer uitstroom uit de bijstand te realiseren (met name onder de groep jongeren die al langdurig in de uitkering zitten), treffen we 3 concrete maatregelen: extra inzet RMC, een nieuwe werkwijze mbt regie en aanpak voor jongeren die al langdurig in de uitkering zitten (zittend bestand). De verdere verdieping en besluitvorming over dit plan wordt na de zomer afgerond.

Beoogd resultaat

Een toegekende vangnetuitkering ad € 231.116.

Kader

Participatiewet

Beschikkingen BUIG

Jaarrekening 2019

Argumenten voor en tegen

nvt

Extern draagvlak (partners)

nvt

Financiële consequenties

De baten zijn onderdeel van de jaarrekening 2019

Aanpak/uitvoering

De aanvraag wordt na vaststelling door uw college tijdig ingediend bij de toetsingscommissie.

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2019¹

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2020 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college.

---

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 30 januari 2020

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:
<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2019>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG is [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2019 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

De ontwikkeling van het volume in Deventer vanaf 1-1-2015 t/m juli 2019 is nader geanalyseerd, met behulp van verschillende externe tools. Conclusie: het bijstandsvolume in Deventer is hoger dan het landelijk gemiddelde, maar het verloop van het volume sinds 2017 bijna is in lijn met de landelijke daling. Het totale volume in Deventer is echter nog wel te hoog.

De afgelopen periode hebben veel werkzoekenden vanuit de bijstand een baan gevonden. En tegelijkertijd hebben minder mensen een uitkering hoeven aan te vragen. De effecten van de aantrekkende economie zijn voor deze indicatoren goed zichtbaar. Niet iedereen heeft hier goed van kunnen profiteren. Met name de mensen met een grotere afstand tot werk hebben niet de aansluiting gevonden met de huidige arbeidsmarkt.

Verder valt op dat het aantal jongeren tot 27 jaar stabiel is gebleven, wat logisch te verklaren is door de nieuwe instroom "Wajong". Het aantal werkzoekenden tussen de 27 en 45 jaar is fors gedaald de afgelopen jaren. De groep 45-55 is weer stabiel gebleven. De groep werkzoekenden van 55 jaar en ouder is fors gestegen.

Bovenstaande beeld past in het landelijke beeld, met uitzondering van het aandeel jongeren met een uitkering. Deventer zit daarin aan de hoge kant, dit is al van oudsher (ook relatief hoge Wajong-populatie). Ten aanzien van de uitkeringsduur valt op dat men name de groep die langer dan 5 jaar een beroep doet op de uitkering de laatste jaren fors is gestegen. De groep met een uitkeringsduur tussen de 3 en 5 jaar is redelijk stabiel qua omvang gebleven. De groepen met een uitkeringsduur minder dan 3 jaar zijn allemaal kleiner geworden. De gemiddelde uitkeringsduur is fors gestegen van 55,8 maand in 2016 naar 66,3 maanden in 2019. Dit past overigens wel weer bij in het landelijke beeld.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie.

Bij B2 wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

In eerdere jaren is, om het tekort te verminderen, ingezet op:

1. het verbeteren van de poortwachtersfunctie;
2. geen kansrijke jongere in de bijstand;
3. het verhogen van parttime inkomsten in de bijstand;
4. het ontwikkelen van een nieuw handhavingsbeleid;
5. de doorontwikkeling van FactorWerk ten behoeve van plaatsingen met loonkostensubsidie;
6. de toepassing van integraal arbeidsmarktbeleid voor het creëren van sociale werkgelegenheid en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
7. een totale screening van het uitkeringsbestand om een beter zicht te krijgen op de arbeidsmarktmogelijkheden met een follow-up voor de komende jaren, en
8. een taakverschuiving voor Deventer Werk talent van re-integratie naar arbeidsbemiddeling en een nauwere verbinding tussen Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet.

Deze maatregelen lijken gelet op de analyse onder A effect te hebben op de totale bestandsontwikkeling van Deventer (2018-2019 is het bestand in lijn met de landelijke trend verder gedaald). De verschillende maatregelen zijn onderdeel geworden van het reguliere beleid.

Recent uitgevoerde aanvullende maatregelen:

1. Het nieuwe beleid Inzet op maat is vastgesteld. Het implementatietraject is nu volop in uitvoering. Gelijktijdig met de gefaseerde invoering wordt het totale bestand bijstand op rechtmatigheid beoordeeld.
2. De verkenning integrale aanpak is afgerond en wordt geïmplementeerd.

Beide aanvullende maatregelen zijn uitgewerkt met behulp van externe partijen.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

De ontwikkeling van het nieuwe beleid inzet op maat is extern ondersteund (radar-advies). De aanleiding van de nieuwe verbetermaatregel integrale jongerenaanpak is het resultaat van het gebruik

van meerdere externe bronnen, divosa-benchmark, buig tool van frontin buig, de rekentool van het buigbudget via szw/seo.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Het college verwachtte door de continuering van de bestaande maatregelen en de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader en de uitvoering daarvan dat het tekort op de buig verder zal afnemen tot <7,5% en er vanaf 2020 mogelijk geen beroep meer kan/ hoeft te worden gedaan op het vangnet. Maar dit was voor de corona-crisis. Het college kan door alle onzekerheden nu geen inschatting maken van het verwachte effect.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer verklaart dat het voor 15 augustus 2020 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 30 juni 2020

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: M.A. Kossen

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: R.C. König

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2020.

De gemeenteraad van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum:

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2019 dient uiterlijk op 15 augustus 2020 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2020 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2017 als over 2018 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2017 en/of over 2018 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2019 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: ‘de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018² en/of de Benchmark van Divosa³.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Inleiding

Indien uw gemeente over 2017 en/of 2018 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college ook over 2019 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering dient het college te verklaren dat *interne en externe* maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Onderdeel B bestaat uit 2 vragen:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/10/25/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2019>

³ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beschreven, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'.

Een voorbeeld van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
  - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2016
  - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2018
  - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2018
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?

Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen meer bijstandsgerechtigden naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) er sprake is van een gemeenschappelijk beleid en uitvoering voor alle aangesloten gemeenten. Dat betekent dat consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling niet als extern wordt gezien.
- Dit ligt anders voor een SW-bedrijf omdat hier ook sprake kan zijn van privatisering, waardoor verantwoordelijkheden en bevoegdheden anders kunnen worden belegd. Om die reden wordt consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie.
- Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron

buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over de effectiviteit en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

○ *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effectiviteit, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effectiviteit etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kenniscirkel of leercirkel, bijeenkomst van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effectiviteit etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze

groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*
Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
  - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met 'externe' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

  - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
  - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
  - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
  - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
  - de [rekentool SEO](#)
  - de benchmark Divosa
  - de tool “informatie over eerdere aanvragen”, te vinden via de gelijknamige pagina [“Informatie over eerdere aanvragen”](#). Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze

bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren, Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2019 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

JONGERENLOKET 2.0

Niet meer leuren en sleuren

Inleiding

Het is niet de eerste keer dat we een gericht plan schrijven voor jongeren in Deventer. In 2014 zijn we al gestart met een sluitende aanpak, waaruit het Schakelpunt is voortgekomen. Toch zien we redenen om onze aanpak te verbeteren en te intensiveren. Deventer heeft namelijk relatief gezien meer jongeren in de bijstand vergeleken met het landelijke beeld. Ook is er een stijgend aantal jongeren dat zonder startkwalificatie van school gaat. Dit vraagt om maatregelen en een andere aanpak.

Uit een korte verkenning (verbetermaatregel Vangnet¹) kwam naar voren dat er behoefte is aan integrale aanpak van jongeren tussen de 16 en 27 jaar. Vanuit de programma's binnen het sociaal domein is hiervoor nu een plan opgesteld, om voor de "kwetsbare" jongeren (vsv, vso/pro/entree) een sluitende aanpak in de praktijk te organiseren.

Om de nodige verbeterlagen te kunnen maken, zien we vooral kansen in een doorontwikkeling van het huidige jongerenloket. Er is behoefte aan een integraal jongerenloket voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar. Het doel van deze nieuwe aanpak is dat jongeren zonder uit te vallen hun schoolloopbaan doorlopen, (succesvol) uitstromen met een startkwalificatie en maximaal participeren op de arbeidsmarkt. Voor jongeren voor wie dit niet haalbaar is, gaat het om maximale participatie in de samenleving.

---

¹ Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering van het rijk.

Hoofdstuk 1 Huidige situatie

Vorig schooljaar telde Deventer 273 jongeren tussen de 18 en 23 jaar die zich zonder startkwalificatie uitschreven van school. Deze jongeren noemen we nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Daarnaast zijn er in Deventer 492 oud vsv'ers: jongeren die al in een eerder schooljaar gestopt zijn met school en geen startkwalificatie hebben. Het is niet zo dat al deze jongeren thuis op de bank zitten. Een deel deze jongeren is aan het werk maar heeft een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, en van een deel van deze jongeren weten we niet wat de situatie is of wat ze doen. Het risico bestaat dat deze jongeren niet de ondersteuning en begeleiding krijgen die ze nodig hebben of, erger nog, dat ze zich in het criminele circuit bevinden.

In Deventer hebben 306 jongeren tot 27 jaar een bijstandsuitkering, dit aantal ligt hoger dan het landelijke beeld. Bijna de helft van deze jongeren heeft de status 'zorg' en de gemiddelde uitkeringsduur van deze groep ligt tussen de 12 en 24 maanden. Jongeren met de status 'zorg' zijn op te delen in 3 categorieën:

- kwetsbare pro/vso jongeren die de overstap naar de arbeidsmarkt nog niet kunnen maken vanwege problemen en belemmeringen
- jongeren die vanwege problemen en belemmeringen een uitgestelde studieplicht hebben
- jongeren die wel kunnen werken maar die vanwege problemen en belemmeringen dat nu nog niet kunnen

Het huidige jongerenloket voert de wettelijke RMC-taken uit en is verantwoordelijk voor de intake Participatiewet voor jongeren tot 27 jaar. Deventer Werktalent is verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding naar werk. De afdeling Inkomensondersteuning is verantwoordelijk voor het verstrekken van de uitkering.

1.1 RMC

Doel van het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) is het scheppen van voorwaarden voor jongeren tussen de 16 en 23 jaar om een startkwalificatie te behalen of een passende plek op de arbeidsmarkt te vinden. Het RMC in Deventer heeft drie kerntaken:

- Het spreken van jongeren die veel verzuimen op school of dreigen uit te vallen op school (preventief, gesprekken gericht op het voorkomen van schooluitval);
- Het benaderen en begeleiden van jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en geen startkwalificatie hebben (curatief, voortijdig schoolverlaters);
- Het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie (doelgroep praktijkonderwijs en vso, vanaf 16 jaar).

1.2 Intake participatiewet

Het huidige jongerenloket voert intakegesprekken met jongeren die een uitkering komen aanvragen. Zoals de Participatiewet momenteel voorschrijft, wordt aan een jongere (uitzonderingen daargelaten) eerst de vier weken zoekperiode opgelegd. Als de jongere geen startkwalificatie heeft geldt de zogeheten 'studieplicht' en wordt de jongere geacht (weer) naar school te gaan. Als de jongere zich weer meldt na vier weken, dan vindt er overdracht plaats van het jongerenloket naar de afdeling Inkomensondersteuning en Deventer Werktalent. Vanaf dat moment vallen ze onder het daar geldende beleid en regime.

1.3 Welke knelpunten zien we in de huidige werkwijze?

Niet alle jongeren zijn in beeld

Jongeren tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie die niet naar school gaan en pro- en vso-leerlingen tussen de 16 en 23 jaar zonder school, werk of dagbesteding worden gemonitord door het RMC. Monitoring laat zien of een jongere naar school gaat, aan het werk is, een uitkering heeft of thuis zit zonder dagbesteding of zonder inkomsten. Monitoring draagt bij aan beter inzicht in de risicofactoren om buiten beeld te raken. Maar door alleen te monitoren hebben we nog niet alle jongeren in beeld. Jongeren waarvan we weten dat ze zonder dagbesteding of inkomen thuiszitten, benaderen we voor een gesprek en begeleiding. In de praktijk blijkt het lastig om deze jongeren te bereiken. Ze reageren niet of nauwelijks op brieven² en daar houdt in veel gevallen de rol van RMC nu op. Pas als jongeren zichzelf melden met een hulpvraag komen ze weer in beeld. Dit terwijl we weten dat het makkelijker is om jongeren die nog op school zitten of recent gestopt zijn met school, weer terug te leiden naar school. Hier willen we meer op inzetten. Bovendien bestaat deze monitoring niet voor jongeren tussen de 23 en 27 jaar; zij komen pas in beeld wanneer ze zichzelf melden voor een bijstandsuitkering of met andere vragen.

Gebrek aan integrale aanpak

Ongeveer 150 'zorg'-jongeren krijgen langdurig een uitkering. In de huidige werkwijze is er onvoldoende ondersteuning of begeleiding vanuit Deventer Werktalent of het jongerenloket. Vaak zijn er meerdere instanties betrokken bij deze jongeren maar een duidelijke 'regiehouder' ontbreekt. Hierdoor wordt er niet of onvoldoende integraal samengewerkt aan een toekomstplan met perspectief op onderwijs of werk of maatschappelijke participatie.

---

² We beschikken in veel gevallen alleen over gegevens uit de basisregistratie personen, waardoor bijvoorbeeld een berichtje via Whatsapp of e-mailen geen optie zijn.

Zelfredzaamheid van jongeren wordt overschat

Tussen de 16 en 27 jaar doorlopen jongeren een fase waarin er steeds meer zelfstandigheid en zelfredzaamheid van hen verwacht wordt. Ze gaan zelfstandig wonen, hun eigen geld verdienen en moeten steeds meer beslissingen zelf nemen. Bij een groot deel van de jongeren gaat dat zonder al te veel problemen. Maar vooral voor kwetsbare jongeren is de stap naar een zelfstandig bestaan (te) groot. Leren, werken, sociale relaties en zelfstandigheid gaan bij hen niet vanzelf. Ze hebben ondersteuning nodig bij de overgang naar volwassenheid. Het vinden en gebruikmaken van die ondersteuning is vaak al ingewikkeld. Zelf vier weken zoeken naar werk en scholing, inschrijven bij uitzendbureaus, dat is voor een deel van deze jongeren – soms flink getraumatiseerd en niet altijd digitaal vaardig – te veel van het goede. Dat kan ertoe leiden dat ze niet terugkomen voor een uitkering of hulp, buiten beeld raken en later, vaak met veel grotere problemen, terugkomen. Voor deze jongeren is er behoefte aan maatwerk.

De integrale begeleiding over de domeinen heen is onvoldoende

Belangrijkste uitgangspunt bij integrale ondersteuning is: één plan en één regisseur. Dat principe komt in de praktijk vaak onvoldoende van de grond. De oorzaak van de soms gebrekkige samenwerking kan liggen aan beleid dat nog niet zijn weg vindt in de praktijk, aan tijdgebrek bij professionals of het ontbreken van een gemeenschappelijk beeld over hoe die samenwerking eruit moet zien. De verschillende betrokkenen rond de jongeren blijken meestal een eigen plan op te stellen. Problemen op verschillende levensdomeinen worden vaak nog niet integraal opgelost. Sterker nog: in sommige gevallen kan beleid op het ene domein een oplossing op het andere beleidsterrein tegenwerken. Financiële prikkels en de eigen belangen van de organisaties lijken hier in de weg te staan. Ook kan de AVG een belemmering zijn.

Huidige arbeidsmarkt, duurzame arbeidsparticipatie

Mede als gevolg van de huidige hoogconjunctuur stijgt het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. In bepaalde sectoren zoals de bouw, zorg en de logistiek is er veel werkgelegenheid. Voor veel jongeren is geld verdienen dan een aantrekkelijker optie dan naar school gaan. Ook lijken steeds meer werkgevers jongeren al een baan aan te bieden zonder dat ze een diploma hebben (zogeheten groenpluk)³. Daar lijkt op het eerste gezicht niks mis mee, maar toch is dit geen goede ontwikkeling. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die geen startkwalificatie hebben gehaald, in economische mindere tijden, weer als eerste op de stoep staan. Bovendien blijkt uit de Jeugdmonitor van het CBS⁴ dat jongeren zonder diploma vaker werkloos zijn (39 procent) dan jongeren die wel een startkwalificatie hebben (11 procent). Een startkwalificatie biedt een grotere kans op het hebben van duurzaam werk.

Jongeren met een arbeidsbeperking (voorheen Wajong)

Met de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 hebben jongeren met een arbeidsbeperking geen recht meer op een Wajong uitkering. De Wajong is alleen nog toegankelijk voor jongeren die *vollledig* arbeidsongeschikt zijn. Dat betekent dat alle leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (pro) met arbeidsvermogen, onder verantwoordelijkheid vallen van de gemeente vallen bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. De toestroom van deze jongeren is structureel en neemt ook toe.

In veel gevallen gaat het goed en is er een 'doorgaande lijn' van onderwijs naar de arbeidsmarkt. Een groot deel van deze leerlingen krijgt een arbeidscontract bij het bedrijf waar ze al stage liepen in het laatste schooljaar. De werkgever wordt ondersteunt met loonkostensubsidie en jobcoaching.

Vaak gaat het hier echter om een tijdelijk arbeidscontract en daarmee zijn deze jongeren een blijvende verantwoordelijkheid voor de gemeente om hen keer op keer naar een passende plek te begeleiden. Ook is er een aanzienlijk aantal jongeren waarbij die 'doorgaande lijn' niet mogelijk is. Bij deze jongeren is de arbeidsbeperking zodanig complex (gedragsproblemen, psychische problemen, problemen in de thuissituatie) dat werken op dat moment niet mogelijk is. Het vraagt veel en langdurige inzet om deze groep te begeleiden naar een passende plek op de arbeidsmarkt. Deze inzet is noodzakelijk omdat we willen voorkomen we dat deze jongeren structureel en langdurig in de bijstand komen.

---

³ Op 12 maart 2020 ondertekenden landelijke partijen (VNO-NCW, MKB Nederland, MBO Raad, Ingrado, JOB, SBB en het ministerie van Onderwijs) een intentieverklaring dat het halen van een startkwalificatie, voor wie dat kan, de voorkeur heeft boven het ongediplomeerd aan de slag gaan bij een werkgever.

⁴ Jeugdmonitor CBS 2019

Hoofdstuk 2 Het kan en moet beter

Er gaat veel goed in Deventer als het gaat om het begeleiden en ondersteunen van jongeren. Toch kan en moet het beter. We hebben te veel jongeren die (langdurig) in de uitkering zitten, waarbij het ontbreekt aan een integrale aanpak gericht op terugkeer naar onderwijs of op werk. Daaronder bevindt zich een groot aantal jongeren met een arbeidsbeperking die om extra inzet vragen. Ook zijn er te veel voortijdig schoolverlaters die we nu óf onvoldoende ondersteuning kunnen bieden óf niet in beeld hebben. Er is meer inzet op preventie van schooluitval nodig. De vaak complexe problematiek en het gebrek aan zelfredzaamheid vragen om meer regie, meer integraliteit en een intensievere begeleiding. Zoals ook in het Verbindend kader Sociaal Domein (2019-2022) benoemd, moeten we de samenwerking tussen de toegangen versterken om meer verbindingen te leggen, van elkaars expertise gebruik te maken en de regierol te beleggen

Op hun weg naar zelfstandigheid krijgen jongeren te maken met verschillende wetten van verschillende ministeries. De Leerplichtwet loopt tot 18 jaar, de Participatiewet tot 27 jaar, wetten rondom voortijdig schoolverlaten tot 23 jaar en ook tussen de Jeugdwet en de WMO zit een overgang. Bij ieder loket vinden zij weer een andere persoon en hebben zij te maken met andere regels. Wij zien het als onze taak om ervoor te zorgen dat zij niet verloren raken of door de bomen het bos niet meer zien. Iedere jongere heeft recht op een regievoerder.

Dit vraagt om een sterke en professionele ketenaanpak op basis van een multidisciplinair team. Door vanuit een gezamenlijke visie te werken zetten we de jongere centraal en niet het 'eigen' proces, beleid of geldstroom. En door deze maatregel voorkomen we versnippering van activiteiten rondom jongeren. Ook versterkt het onze informatiepositie waardoor we jongeren sneller en beter kunnen ondersteunen.

Om beter in te spelen op het feit dat de doelgroep vaak minder zelfredzaam is en minder doe-vermogen bezit, is er intensievere begeleiding nodig. Meer dan nu moeten we ons gaan richten op een brede aanpak van de problemen van de jongeren. Niet door langdradige gesprekken te voeren maar door de jongeren praktisch bij te staan, bij te sturen en zo nodig aan de hand mee te nemen. Ze helpen we de jongere om haalbare doelen te stellen en bij de stappen om deze doelen te bereiken. Waar nodig schakelen ze het Schakelpunt in.

We moeten de vrijheid nemen om breed te kijken wat nodig is voor jongeren. Jongeren horen zich gekend en gezien te voelen. Indien nodig, worden de grenzen van de wet opgezocht om hen de hulp en ondersteuning te kunnen bieden die passend is. Het behalen van een startkwalificatie vinden we belangrijk, maar het is belangrijk om verder te kijken naar wat jongeren nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te vinden. Met de jongeren maken we een plan en we betrekken wie of wat nodig is om dat te realiseren. We leggen een verbinding tussen onderwijs, werk en zorg. Een startkwalificatie blijft belangrijk, maar is niet heilig en we schakelen met andere domeinen als onderwijs op dit moment niet de meest passende plek is voor een jongere.

2.1 Wat gaan we doen?

Extra inzet RMC:

- Nulmeting: we benaderen alle 'oude' (peildatum 1-1-2019) voortijdig schoolverlaters. Wanneer ze niet reageren op onze brieven en we ons zorgen maken, zoeken we ze thuis op (outreaching activiteit). We willen namelijk niet alleen monitoren, maar alle voortijdig schoolverlaters écht in beeld hebben.
- Nieuwe voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie die thuiszitten benaderen we in het eerste jaar nadat ze gestopt zijn met school minimaal twee keer. Hoe korter geleden een jongere gestopt is met school, hoe makkelijker het is om weer terug naar school te gaan. Wanneer jongeren niet reageren en we ons zorgen maken, zoeken we ze thuis op (outreaching activiteit).
- Oud voortijdig schoolverlaters die we in de nulmeting niet bereiken blijven we tot hun 23ste minimaal één keer per jaar benaderen. Zo proberen we nog meer inzicht te krijgen in wie ze zijn en wat ze doen.
- Tegelijkertijd onderzoeken we nieuwe, innovatieve manieren om jongeren die verzuimen, voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie te bereiken en met ze in contact te komen.
- Omdat we weten dat veel jongeren die uitvallen op school al eerder in hun schoolloopbaan in aanraking zijn gekomen met leerplicht, versterken we de bestaande verbinding met team Leerplicht. We voegen daarom een kwalificatieplichtambtenaar toe aan het jongerenloket die zich focust op jongeren tussen 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald. Zo voorkomen we dat er een harde scheidslijn ontstaat tussen 18 - (leerplichtwetgeving) en 18+ (RMC-wetgeving).

Experimenteren met een nieuwe werkwijze:

- Om te komen tot een integrale jongerenaanpak, gaan we experimenteren met een nieuwe werkwijze. We willen niet meer 'leuren en sleuren' met jongeren. We willen jongeren niet langer doorverwijzen, maar één integraal jongerenloket vormen waarin alle expertise aanwezig is op de levensgebieden van de jongeren.

In de nieuwe werkwijze is er geen sprake meer van overdracht. Door integraal en multidisciplinair te werken blijft de jongere onder de regie en verantwoordelijkheid van het jongerenloket. Wat de

belemmeringen of problemen ook zijn (schulden, psychische problemen, gebrek aan werkervaring, etc.), ze worden integraal, intensief en samen met de jongere aangepakt.

Dit gaan we doen door 'dedicated' medewerkers toe te wijzen aan het Jongerenloket. Deze medewerkers blijven formeel verbonden aan de eigen afdeling/organisatie maar gaan deel uit maken van het nieuwe team van het Jongerenloket. Het gaat hier in ieder geval om de afdelingen/organisaties: afdeling Inkomen, Schuldhelpverlening, WMO, Raster. Door vanuit een gezamenlijke visie te werken zetten we de jongere centraal en niet het 'eigen' proces, beleid of geldstroom. Bovendien voorkomen we zo versnippering van activiteiten rondom jongeren.

Aanpak zittend bestand:

- Met alle jongeren in de uitkering met de status 'zorg' stellen we (vanuit de nieuwe werkwijze) een integraal plan van aanpak op, waardoor deze jongere toekomstperspectief krijgt en kan werken aan economisch zelfstandig worden. De focus ligt daarbij op onderwijs of werk. We intensiveren de begeleiding omdat de doelgroep vaak minder zelfredzaam is en minder doe-vermogen bezit dan waar het huidige beleid vanuit gaat. Meer dan nu gaan we ons richten op een brede aanpak van de problemen van de jongeren. Niet door langdradige gesprekken te voeren maar door de jongeren praktisch bij te staan, bij te sturen en zo nodig aan de hand mee te nemen. Ze helpen we de jongere om haalbare doelen te stellen en bij de stappen om deze doelen te bereiken.
- Ook voor jongeren die instromen in de bijstand en tot de klantgroep 'Groeien'⁵ gaan behoren wordt dit de werkwijze.

---

⁵ Nieuwe klantgroep indeling beleidskader 'Inzet op Maat'

Hoofstuk 3 Wat hebben we nodig?

Om de genoemde acties en de nieuwe aanpak goed te kunnen vormgeven stellen we een procesregisseur aan. Deze procesregisseur krijgt de volgende opdracht:

Extra inzet RMC

- stappenplan opstellen en coördineren nulmeting en
- coördineren en bestendigen outreachende aanpak nieuwe vroegtijdig schoolverlaters
- samen met het onderwijs innovatieve manieren ontwikkelen om verzuim-jongeren en voortijdig schoolverlaters te bereiken
- afstemmen werkzaamheden en samenwerking tussen kwalificatieplicht-ambtenaar en RMC

Experimenteren nieuwe werkwijze

- voorbereiden en implementatie van 'dedicated' medewerkers
- komen tot een gezamenlijke visie en integrale werkwijze, waarbij de volgende centrale uitgangspunten leidend zijn:
  - ✓ Integrale dienstverlening
  - ✓ Klantgericht werken (de vraag van de jongere centraal)
  - ✓ Efficiency verhogen (bundelen van krachten)
  - ✓ Regie op de keten om versnippering van activiteiten rondom jongeren te voorkomen.

Aanpak zittend bestand

- stappenplan opstellen, coördineren en monitoren
- integrale werkwijze implementeren en bestendigen binnen klantgroep 'Groeien', met specifieke aandacht voor vso/pro jongeren.

Daarnaast heeft de procesregisseur de taak om de overall effecten en resultaten te monitoren. Hij/zij brengt in beeld wat de acties opleveren, wat dat betekent voor de toekomstige manier van werken van het jongerenloket en adviseert in welk organisatieconstruct de nieuwe integrale werkwijze het beste vormgegeven kan worden.

3.1 Planning

1 september 2020: startdatum procesregisseur en starten met alle voorbereidende werkzaamheden:

1 januari 2021: nieuwe werkwijze jongerenloket operationeel en start aanpak zitten bestand

1 juni 2021: tussenevaluatie effecten en resultaten

1 december 2021: eindevaluatie en advies

3.2 Extra capaciteit

Om de genoemde acties en de nieuwe aanpak nu en daarna structureel te kunnen uitvoeren is er extra capaciteit nodig:

- 1 fte t.b.v het Jongerenloket voor de aanpak (inhaalslag) zitten bestand (integraal toekomstplan opstellen, intensief begeleiden en regievoering) en structurele nieuwe werkwijze.
- 1 fte voor intensiveren inzet RMC (preventief en curatief)
- 1 fte voor extra inzet doelgroep vso/pro

Het benodigde budget bedraagt naar schatting jaarlijks:

€180.000,- (3 x 1fte, schaal 9)